

Les últimes lletres

VIATGE A DINS D'ENDINS

GABRIEL PLANELLA

Hemisferis

Edicions de la Magrana, col. Cotlliure, 21.

Barcelona, 1995, 50 pàgines.

Quin deu ser el mal dels naufragis, la melangia, la nostàlgia, el record –obsessiu o no? Gabriel Planella diu que aquest, el dels naufragis, és el mal que l'afecta i que per això ha provat d'augmentar la durada d'alguns pensaments escrivint-los en segona persona. Segurament, el mal a què es refereix Planella (Olot, 1958) deu ser el pas impassible del temps, l'acció congelada «enmig de llarguíssims excessos de calma».

Amb *Hemisferis* Gabriel Planella va quedar finalista del Carles Riba 1994, un dels més prestigiosos premis de poesia en llengua catalana. Els textos d'aquest seu tercer treball (després d'*Història d'un paisatge*, de 1985, i *Roda*, de 1992), segons explica el mateix autor en una Nota Prèvia, tenen l'origen en llocs dels hemisferis nord i sud: Edimburg, Dublín, Llançà i Barcelona, i Austràlia. Tot i aquest aclariment, en els poemes els llocs no són esmentats, tan sols dibuixats-desdibuixats. Recognoscibles, tanmateix, pel paisatge.

El llibre es divideix en dues parts, en dos hemisferis, l'*Hemisferi Nord* i la *Badia de Sidney*, que representa l'hemisferi sud.

Tot i el que podria semblar, però, crec que Gabriel Planella no parla tant dels llocs, dels paisatges que encerclen els seus poemes, com dels seus paisatges interiors i, sobretot, del pas del temps, que els fa canviar i transformar. Igual com en les millors obres impressionistes, el que importa és atrapar l'instant, allargar-lo, congelar-lo, retenir-lo. A *Hemisferis* no solament contemplem el pas de les hores o dels dies, als diferents i –sembla que– paradisiacs enquadraments hi mana el déu Cronos en tota la seva –podríem dir-ne– amplitud: *passen les estacions, el temps meteorològic canvia*. I això també passa dins del (anava a dir «Jo»!) «Tu» poètic: «L'hivern ha estat un túnel/d'eclipsi i vidres fumats./No preguntis més com deu ser/ per dins el cor: ara ja saps/ què és constrènyer la vida/ en els ravals del buit (...)».

En definitiva, un llibre deliciós, ple de versos que se sedimenten en el record, un viatge pel temps, un recorregut a dins d'endins: «–Potser és que t'acostes/ finalment a l'escullera/ que des de fa temps t'estira/ amb els seus dits invisibles/ per treure't els ulls».

Bel Bosck

